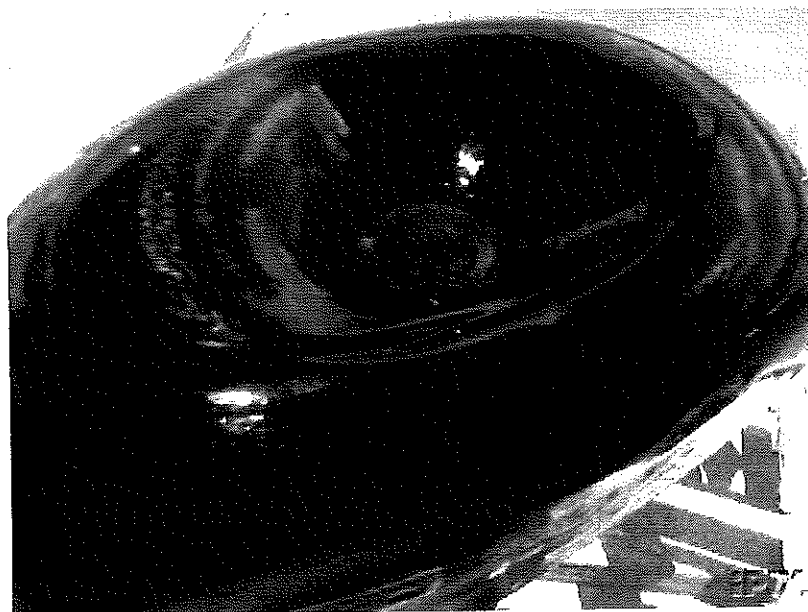

Zo stond de onderhavige fles in de catalogus als "Pelgrimsfles, 17^e eeuw". Het toeval wil, dat ik vlak bij deze fles onze lokale notaris tegenkwam. Hij weet, dat ik antieke gebruiksflessen spaar en vraagt naar mijn mening. Ik leg hem dus uit, dat de omschrijving niet klopt en dat de fles hoogstwaarschijnlijk nog zeer onlangs geblazen werd. De notaris denkt dat de veilingbaas (door hem Han genoemd, hetgeen op wat meer amicale verstandhouding moge duiden) blij met mijn opmerkingen zal zijn. Door ervaring wijs geworden, dacht ik echter van niet. Nu stond er een dame van het veilinghuis vlak bij ons en hoorde onze gesprek en zij bood mij aan de directeur te halen. De notaris ging verder zijns weegs.

De opgetrommelde directeur bleek zeer beledigd, dat ik kritiek durfde te hebben op zijn waar. Hij stond in voor de echtheid en had geen lust om mij aan te horen. Ik kon nog net de vraag stellen, waarom het een pelgrimsfles moest voorstellen. "Dat is toch duidelijk, het is een platte fles" en toen beende hij kwaad weg. Een schoolvoorbeeld voor de cursus "klantvriendelijk ondernemersschap"! Kom ik terug op mijn vraag boven dit stukje: Ondeskundig, oplichter of onbeleefd? U mag het zelf invullen.

Glas, glas en nog eens glas

De familiegeshiedenis van het glasblazersgeslacht Gö(e)bel

W.Göebel

Glasblazen (Jan Luiken)

Glas is een materiaal dat niet meer valt weg te denken uit onze samenleving. Toch is de productie van glas al heel oud. Reeds in de bronstijd (rond 3000 v.C.) werd glas gemaakt met name in het Midden-Oosten. Dit vroege glas werd gemaakt uit een mengsel van kiezelaarde (uit zand), kalk en alkali (bijv. soda of potas).

De vraag is wat het bijzondere van glas is, waardoor het al de ontwikkelingen van zo veel eeuwen heeft getrotseerd. De productie m.b.v. het hier bovengenoemde mengsel geeft een product dat doorzichtig is - afgezien van aanwezige verontreiniging - en lucht- en vloeistofdicht blijft. Een eigenschap van glas is, dat de kristallijnen structuur ontbreekt. Tijdens het afkoelen van het vloeibare glas behoudt het de moleculaire structuur van een vloeistof. Dit betekent dat het geleidelijk stolt tot een vaste harde stof,

zonder een netwerk van in elkaar grijpende kristallen op te bouwen, zoals bijv. bij metalen het geval is. Hierdoor is glas slecht bestand tegen stoten.

In de bronstijd werd veelal de zg. 'kernmethode' gebruikt, d.w.z. dat op een der uiteinden van een metalen staaf een klomp materiaal werd gekneet in de vorm van het gewenste product, meestal een klein flesje voor olie of balsem. Ook werd glas wel gegoten in mallen.

De techniek van het blazen, zoals die thans nog wordt toegepast, werd uitgevonden in de tweede helft van de eerste eeuw v.C., waarschijnlijk in het gebied Syrië-Palestina. Dit werd vrij snel overgenomen door de Romeinse industrie. Het gevolg hiervan was, dat de productie van geblazen glas zich verspreidde in het Romeinse Rijk, waaronder ook West-Europa. Met name in Italië ontstond een ware glaskunst. Een duidelijk voorbeeld hiervan zijn de glasblazerijen in Venetië. Het Venetiaanse kunstglaswerk heeft eeuwenlang de Europese markt beheerst. Pas veel later ontwikkelde deze kunst zich ook o.a. in Duitsland.

Het antieke glas heeft in het algemeen een groene of groengele kleur. Dit werd veroorzaakt door ijzeroxiden en andere onzuiverheden, die zich in het mengsel bevonden. Dit niet te verwarren met het gekleurde glas uit latere tijd, dat bewust gekleurd werd door middel van chemische toevoegingen.

Met name in Duitsland ontstond een bloeiende glasproductie. Dit werd o.a. veroorzaakt door het feit dat de benodigde grondstoffen ter plaatse aanwezig waren. Bovendien hebben vooral de Duitse vorsten de productie gestimuleerd.

De Duitse glasblazers verenigden zich al snel in organisaties, die voor deze industrietaak regels opstelden. Zo is er bijv. de 'Spessart-Ordnung' van 1406 waarin o.a. is vastgelegd dat er uitsluitend geproduceerd mocht worden tussen Pasen en Sint Maarten en bovendien dat er op maandag niet gewerkt werd. Ook de maximale hoeveelheden per dag werden vastgesteld. Een belangrijke bepaling was, dat het vak van glasblazen uitsluitend geleerd mocht worden aan iemand wiens vader glasblazer was. Dit betekende dus, dat het beroep in de familie bleef, waardoor we over heel Duitsland -en ook daarbuiten- steeds dezelfde familienamen tegenkomen. Bij de namen genoemd in deze akte vinden we onder meer Wentzel en Glaser, namen waar we later in dit artikel nog op terugkomen.

De oudst bekende glasblazer van het geslacht Gö(e)bel vinden we in de tweede helft van de zestiende eeuw in de Hessische stad Laubach, nl. Adam Göbel (of Gebell). Hij werd voor het eerst genoemd in het kerkregister van 1584 bij de doop van zijn dochter Anna Maria. Waar deze Adam vandaan komt is niet te achterhalen omdat de naam Göbel niet eerder is vermeld in verband met andere glashutten. We vinden zijn naam wel terug in het examenboek van de Latijnse School van Laubach als 'bijzitter' (we zouden nu zeggen gecommiteerde). Hij wordt hier in vermeld als "Adam Glaserus vel Gebbelius". Deze aanduiding zou een aanwijzing kunnen betekenen over de afstamming van Adam. In oude akten in Duitsland komen we nl. veel glasblazers tegen die met twee namen worden vermeld. Zo vinden we in de 'Hessische Bundesbrief' van 1537 o.a. Hans Gundelach gnant Becker, Hans Wentzel gnant Lapps. Wellicht moeten we dan ook de aanduiding in het examenboek lezen als Adam Glaser gnant

Gebell. Dit zou niet onlogisch zijn, aangezien de familienaam Glaser al vele eeuwen bekend was als glasblazersfamilie, zoals Engelhart Glaser in de hiervoor reeds genoemde Spessart-Ordnung.

Adam wordt 3 oktober 1601 in Laubach begraven en wordt in het kerkboek dan 'Glaser Adam' genoemd.

De eerste glashut in Laubach werd gesticht door Graaf Friedrich Magnis, die in 1544 de reformatie in Laubach invoerde. De graaf had bezittingen in Saksen en was 'Oberster Hofmarschall' van Saksen. Hierdoor had hij goede mogelijkheden glasblazers uit Saksen en Thüringen naar Laubach te laten komen.

Adam Göbel had, voor zover bekend, twee zoons (Caspar en Balthasar) en drie dochters (Elisabeth, Anna Maria en Ursula). Van Caspar is bekend, dat hij van 1589 tot 1596 de Latijnse school bezoekt, hetgeen er op wijst dat hij geen belangstelling had voor het beroep van zijn vader, maar tevens dat de familie tot de beter gesituëerden van Laubach behoorde. Hij komt in dienst van het stadsbestuur en de grafelijke familie. In 1635 wordt zijn gezin zwaar getroffen door de pest en sterven, behalve Caspar zelf, een zoon en drie dochters. Zijn zoon Conrad is nog glasblazer geworden.

Een andere zoon van Caspar, nl. Gerhard en een kleinzoon Gerhard (de zoon van Conrad) legden de grondslagen voor twee leraren- en predikantentradities. De achterkleinzoon van Caspar, Johann Christoph Göbel (1677-1748) was predikant in Gonterskirchen, een plaatsje in de omgeving van Laubach. Zijn grafsteen hangt nu nog in de sacristie van de kerk.

De jongste zoon van Adam Göbel, Balthasar, werd glasblazer in Laubach of in de

omgeving daarvan. Van hem zijn twee zoons bekend, nl. Nicolaus en Johann Wilhelm, beiden glasblazers. In de periode van Nicolaus en Johann Wilhelm ontstond er een nieuwe bloeiperiode in de glasblazerij. Dit zal o.a. veroorzaakt zijn door het einde van de dertigjarige oorlog (1618-1648). In deze oorlog zijn veel steden geplunderd en heeft de bevolking, vooral in de steden, geleden onder de pest. De oorlog betekende ook een rem op de economische bloei.

Nicolaus huwde met Katharina Nier (1633-1714), een dochter van de glasblazer Hans Nier uit Einartshausen.

Johann Wilhelm laat in Laubach een huis bouwen, dat nu nog bekend staat als het 'Glasmacherhaus' aan de Obergasse.

In het belastingregister van 1701 komen zowel Johann Wilhelm als Nicolaus voor. Johann Wilhelm krijgt dan één van de hoogste aanslagen (28 Albusse en 2 Pfennige + 'Feuershilling' + 'Wachtgeld'). Nicolaus betaalt iets minder.

Aan het einde van de zeventiende eeuw loopt de glasfabricage in Laubach terug. Een rol hierbij speelde concurrentie van de glashut in Breitenborn (Hessen). Bovendien begon de graaf van Laubach meer belangstelling te krijgen voor de ijzerindustrie dan voor de glasindustrie. Nicolaus vertrekt in 1678 naar Breitenborn.

De eerste glashut in Breitenborn wordt in 1605 opgericht door Graaf Ernst I von Ysenburg Büdingen. Deze sloot hiertoe een contract met Georg Wentzel. Als gevolg van de dertigjarige oorlog kwam de glashut in Breitenborn in 1619 stil te liggen en vertrok Georg Wentzel naar een glashut in Schwarzenfels in het Graafschap Hanau. In 1645 wordt de productie weer opgestart op initiatief van Graaf Wilhelm Otto von Ysenburg en krijgt Thomas Wentzel de leiding.

Nicolaus Göbel werkt slechts korte tijd in Breitenborn en gaat weer terug naar Laubach, waar hij op 24 september 1716 wordt begraven. We kennen van Nicolaus 7 kinderen, nl. Johann Valentin (circa 1655-1741), Johann (1658-1713), Johann Veit (1662-1705), Thomas (1666-1740), Anna Margaretha (1668-1745), Katharina (1671-1734) en Anna Christina (1676-1746).

Johann Valentin kiest definitief voor Breitenborn en huwt daar op 28 december 1682 met Juliane Margaretha Wentzel, dochter van de glasblazer Paulus (Pabel) Wentzel. De grafsteen van deze Pabel Wentzel is naast grafstenen van andere glasblazers nog te vinden voor de ingang van de begraafplaats in Breitenborn.

Een jongere zoon, Johann Veit blijft in Laubach. Een zoon van hem, Johann Wilhelm is de grondlegger van een bakkerstak, die tot op heden in Laubach bekend is. Een andere zoon van Johann Veit, Johann Thomas (1700-1743) vertrekt als glasblazer van Laubach naar Friedrichtal. Zijn kleinzoon, Adam Göbel, geboren 02-06-1776 in Carlsbrunn emigreert met zijn vrouw Sophia Klein in 1835 naar de USA. De familienaam wijzigt in de VS via Goble naar Gable.

Johann Valentin Göbel en Juliane Margaretha Wentzel hadden 11 kinderen, nl. Johann Veit (1684-1735), Paulus (geb. 1686), Anna Christina (1687-1690), Nicolaus (geb. 1689), Engelhard (geb. 1692), Johannes (circa 1693-1706), Johann Conrad (geb. 1698), Juliane Margreta Anna (1701-1759), Maria Magdalena (geb. 1703), Johannes en Johann Christian. De eerste generaties in Breitenborn worden gedoopt in het nabijgelegen Büdingen. In 1727 werd een kerk in Spielberg gebouwd en werden de volgende generaties daar gedoopt.

Johann Veit wordt 20 september 1684 gedoopt in Büdingen en trouwt 7 januari 1722 in Breitenborn met Anna Margaretha Himmel, dochter van de waard in Breitenborn. Hij wordt 8 mei 1735 begraven. Johann Veit en Anna Margaretha hadden 4 zoons en 1 dochter. De twee oudsten worden niet ouder dan 1 jaar. Zijn zoon Johann Franciscus, wordt 10 mei 1725 gedoopt in Büdingen en kiest voor het glasblazersvak. Hij huwt 2 januari 1749 met Anna Elisabeth Angeber, de dochter van een metselaar uit Tirol.

Met de glashut in Breitenborn gaat het in deze tijd bergafwaarts. Veel glasblazers moeten hun heil dan ook elders zoeken. In Nederland zijn inmiddels ook een aantal glasblazerijen actief, zoals o.a. in Rotterdam (1666), Nijmegen (1668), Amsterdam (1670, 1672 en 1677) en Haarlem (1679 en 1697). Zo wordt er een glasblazerij gesticht in Nijkerk door Nicolaas Kroon, raad en schepen van Edam. Hij koopt op 13 mei 1765 hiervoor een stuk grond in Nijkerk in de buurtschap Doornsteeg. De glasfabriek lag aan de Vaart, de verbinding tussen Nijkerk en de Zuiderzee en vlak bij de 'Kolk', de haven van Nijkerk. Nicolaas Kroon trekt voor zijn glashut vooral glasblazers uit Duitsland aan, o.m. uit Lippe, Hannover en Breitenborn. Gezien de teruglopende resultaten van de glashut in Breitenborn komen Johann Franciscus en zijn zoon Johann Friedrich naar Nijkerk. Op een lijst met glasblazers van 1770 in Nijkerk wordt genoemd: "Johannes Göbel, glasblazer, en des selfs soon Frits Göbel". Waarschijnlijk is Johann Franciscus vrij spoedig weer naar Breitenborn teruggekeerd. Hij wordt op 3 april 1803 in Breitenborn begraven. Johann Friedrich komen we tegen in het lidmatenboek van de Hervormde kerk van Nijkerk, waar hij op 4 februari 1768 zijn attestatie

van Spielberg indient. Op 18 augustus 1773 vertrekt hij naar Amersfoort. Waarschijnlijk is hij kort daarna ook terug gegaan naar Breitenborn, waar hij in 1786 wordt begraven.

Een jongere broer van Johann Friedrich, nl. Johann Ernst, komt eveneens naar Nederland. In 1783 wordt hij in Spielberg nog genoemd als peter bij de doop van Friedrich Ernst, een zoon van zijn broer Johann Friedrich. In 1790 wordt hij voor de eerste maal genoemd als glasblazer in Nijkerk. Hij kiest definitief voor ons land en wordt zo de stamvader van de Nederlandse tak van de familie. Hij werkt afwisselend op de glashutten van Nijkerk en Isselt (bij Amersfoort). Van hem is bekend dat hij in de jaren 1790, 1792, 1803 en 1805 in Nijkerk heeft gewerkt.

Op 30 april 1786 trouwt hij te Hoevelaken met Margaretha Kromsigt (of Kromziek), dochter van de glasblazer Johann Friedrich Kromsiek uit Lippe en Anna Maria Bolderdijk. De ondertrouw vond plaats op 11 april 1786 te Nijkerk. De afkondiging vond ook plaats te Isselt. In het protocolboek van het gerecht van Isselt wordt vermeld: "Dat de drie Huwelykse Proclamatiën van Johan Ernst Gobbel M:J: Bruydegom en Margaretha Kromsigt, Wed. van Jacob Kerk te Nijkerk Bruyd ter andere zijde zonder enige verhinderinge van den kerkhooven van Isselt zijn gegaan getuig ik ondergetekende op den 29e april 1786, P. Methorst, Schout". De vader van Margaretha Kromsigt, Johann Friedrich was geboren in het Graafschap Lippe en op 8 januari 1765 te Amersfoort gehuwd met Anna Maria Bolderdijk. Johann Friedrich was de zoon van Christiaan Kromsiek, geboren circa 1714 in Bartrup (Lippe). Waarschijnlijk hebben de glasblazers Kromsigt aanvankelijk in Leerdam gewerkt, omdat Margaretha op 28 september

1783 daar voor de eerste maal was gehuwd met Jacob Johan Georg Kerk. Zij werd op 29 april 1782 lidmaat van de Lutherse Gemeente in Leerdam.

De oudste dochter van Johann Friedrich Kromsiek en Anna Maria Bolderdijk, Anna Christina was gehuwd met Johannes Ruygenberg, eveneens een glasblazer.

De glasfabriek in Isselt werd opgericht in 1731 en was gelegen aan de Eem. Volgens het jaarverslag 1894 van de Amersfoortse Oudheidkundige Vereniging "Flehite" lag de glashut "buiten de kleine Koppelpoort, op een afstand van ongeveer twintig minuten gaans van de stad, ongeveer in schuinse richting tegenover de Schans". De oprichter van de glashut was Willem Coopzen, die op 6 januari 1731 kocht: "1½ morgen met schuur en huizinge geappropeerd tot 'n glasblazerij in 't gericht Isselt" voor 4000 gulden.

Omstreeks 1834 werd de fabriek gesloten.

Johann Ernst Göebel en Margaretha Kromsigt kregen 11 kinderen nl. 5 zoons en 6 dochters. De oudste zoon, Johan Ernst (1789-1871) was aanvankelijk glasblazer en werd later tuinman in Leerdam. Zoon Johannes Frederik, geboren in 1791, is vroeg overleden. De derde zoon, Johannes Hendrik (1792-1847) werd eveneens glasblazer en is dat ook gebleven. De in 1798 geboren Johannes Frederik is op 31 jarige leeftijd op de 'Nieuwe Glasfabriek' in Leerdam overleden. Zoon Willem (1800-1841) werd later broodbakker, na eerst nog als glasblazer gewerkt te hebben. Alle kinderen uit het gezin zijn in Amersfoort gedoopt.

Rond 1816 verhuist de familie Göebel naar Leerdam. Hier was op 18 november 1765 de eerste steen gelegd voor een glasfabriek. De oprichters waren de gebroeders Pelgrim,

afkomstig uit Duitsland. Prins Willem V stelde de grond beschikbaar en schonk bovendien belastingvrijdom aan de fabriek.

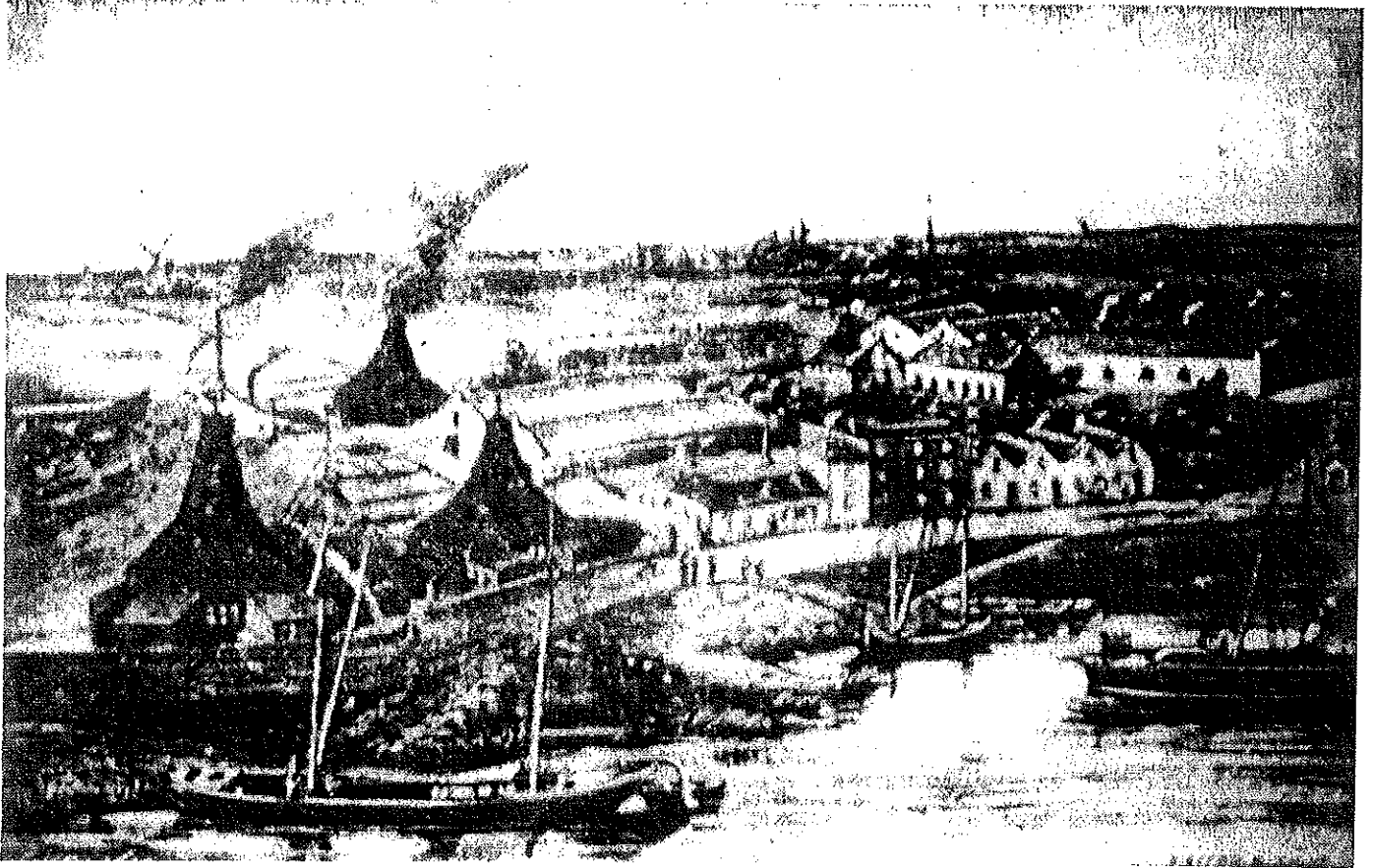
De fabriek produceerde hoofdzakelijk groene flessen en werd daarom 'De Zwarthut' genoemd. Dit in tegenstelling tot 'De Wit-hut' die in 1878 werd opgericht en waar men zich op de productie van blank glas (glazen, veldflessen) en hard glas (lantaarnglazen, glazen dakpannen) toelegde en later ook op kristal en halfkristal.

De 'Zwarthut' ging in 1912 op in de N.V. Verenigde Glasfabrieken. De 'Wit-hut' onderging in 1938 hetzelfde lot.

Johann Ernst overlijdt op 15 augustus 1829 op de glasfabriek in Leerdam. De volkstelling in Leerdam van 1829, dus enkele maanden voor zijn dood, onthult als enige document de geboorteplaats ("Breidenborn in Isenburg") en -datum (12 juni 1755). Bij de aangifte van het overlijden blijkt dat de zoons de namen van hun grootouders niet kennen. Als geboorteplaats wordt genoemd "Duitsland".

De komst van een groot aantal Duitse glasblazers heeft ook een belangrijke invloed gehad op de ontwikkeling van de Lutherse Kerk in Nederland. In Nijkerk was geen Lutherse kerk, doch bij ambtsjonkerlijk besluit werd de ambtsschool in de Gasthuissteeg op zondagen ter beschikking van de Lutherse kerk gesteld. Zo ontstond er in 1791 een 'filiaalgemeente' van de Lutherse kerk van Amersfoort. Deze heeft bestaan tot 1907. De kinderen van Johann Ernst zijn gedoopt in de Lutherse kerk te Amersfoort, gevestigd in de Heilige Geestkapel van het voormalige Minderbroedersklooster.

In Leerdam werden aanvankelijk Lutherse kerkdiensten gehouden in het woonhuis van de directeur, Johannes Pelgrim, en in gebouwen van de glasfabriek. In 1787 werd

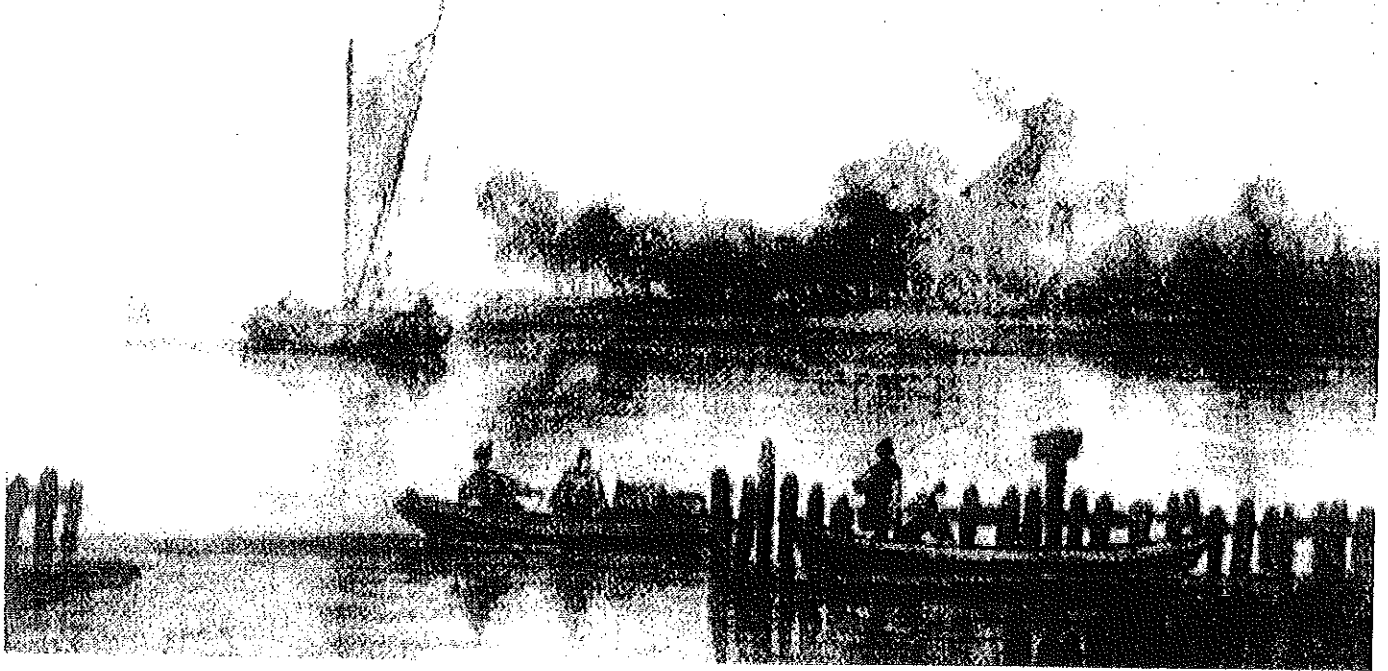
Glasfabriek Leerdam in de negentiende eeuw

voor de kerkdiensten een woonhuis aangekocht, dat in 1838 werd vervangen door het huidige kerkgebouw aan de Nieuwstraat.

Johannes Hendrik Göebel werd (Luthers) gedoopt op 4 mei 1792 in Amersfoort. Hij werkte als glasblazer in Leerdam en huwde op 18 augustus 1822 in Leerdam met Neeltje van der Leeden, gedoopt op 15 december 1799 in Leerdam. De familie Van der Leeden was afkomstig uit Noordeloos. De eerste 4 kinderen worden geboren in Leerdam, nl. Ernst (1823-1845), Adrianus (1824-1891), Elisabeth (geb. 1826) en Margaretha Antonia (1829-1893). Rond 1830 verhuist de familie naar Amsterdam, waar nog 4 kinderen worden geboren, nl. Johannes Frederik (1831-1882), Johannes Hendrik (1834-1910), Anna Louise Hendrika (1837-1917) en Hendrik (1844-1849). Waarschijnlijk heeft Johannes Hendrik de

eerste tijd in Amsterdam als pakhuisknecht bij een bedrijf in Amsterdam gewerkt. Hij woonde met zijn gezin in de Wijdesteeg. Later zien we hem als glasblazer en pakhuisknecht bij de glasfabriek in Nieuwer Amstel. Hij woont dan aan het Hoedemakerspad in Nieuwer Amstel (thans Van Ostadestraat Amsterdam).

De opening van deze glasfabriek op het terrein van de hofstede 'Over Amstel' aan de Amsteldijk vond plaats op 1 juni 1837. De eigenaars waren Vos, Kokes en Wiegel. Op 26 juli 1886 wordt het vijftigjarig bestaan van de fabriek gevierd. In het voor deze gelegenheid gemaakte feestlied staat vermeld "d' Fabriek nog was tuingrond", waaruit blijkt dat de bouw circa 1 jaar geduurd heeft. Een eerdere poging om de fabriek te stichten in 1835 was mislukt. Op 19 november 1835 deed Hermanus Vos, mede namens Abraham Wiegel een verzoek aan

Glasfabriek a/d Amstel

de koning om uit het "Fonds ter Aanmoediging der Nationale Nijverheid" een lening van f. 25.000 à f30.000 te krijgen om een glasfabriek in Nieuwer Amstel op te richten. Dit verzoek werd afgewezen.

De glasblazerij maakte geen luxe glas, doch uitsluitend rode, groene, blauwe en blanke flessen. Rond 1850 had men een jaarproductie van 800.000 à 900.000 flessen in grootte variërend van ½ tot 100 Nederlandse kannen.

In 1848 werd de fabriek door een zware storm ernstig beschadigd en op 25 oktober 1868 werd de fabriek door een brand verwoest. Het bedrijf werd weer opgebouwd en heeft tot 1888 geproduceerd onder de naam "Flesschenfabriek der firma Vos, Hanrath & Wiegel".

Johannes Hendrik Göebel overlijdt op 7 november 1847 in Nieuwer Amstel, Neeltje

van der Leeden op 3 juni 1849 in het Binnengasthuis in Amsterdam. Hun oudste zoon, Ernst was reeds op 19 maart 1845 in Amsterdam overleden.

Na het overlijden van Neeltje worden aanvankelijk de drie jongste kinderen (Johannes Hendrik, Anna Louise Hendrika en Hendrik) opgenomen in het Diaconie-weeshuis in Amsterdam. Een week later wordt ook Johannes Frederik opgenomen aangezien deze volgens doktersattest zou lijden aan "onnozelheid". Johannes Hendrik wordt in het weeshuis te werk gesteld als glasblazer. De jongste, Hendrik, overlijdt reeds op 16 oktober 1849 in het weeshuis.

Adrianus Göebel treedt in dienst van de glasfabriek in Nieuwer Amstel als glasblazer.

Hij trouwt op 10 mei 1854 met Adriana van Brouwershaven, geboren 31 augustus 1823

in Gorinchem (dochter van Cornelis van Brouwershaven, kuiper in Gorinchem, en Geertrui van Wijngaarden).

Adrianus en Adriana wonen aan het Verwerspad. Hier hadden de eigenaren van de glasfabriek in 1836 een rijtje huizen gekocht voor de huisvesting van glasblazers, stokers en andere werklieden.

Adrianus was direct bij de oprichting van het bedrijf in dienst getreden en vierde zijn vijftigjarig jubileum dus gelijk met de fabriek. Ook hiervoor was een feestlied geschreven waarin o.a. voorkomt:

"Zijt gij beste maat, de oudste van onz' al
En mocht gij uw Gouden feest vieren
Gij stond reeds als jongen, der flesschen-
zaak pal
Met hem die de zaak deed bestieren"

Adrianus Göebel en Adriana van Brouwershaven kregen twee kinderen, nl. Neeltje Geertruida, geboren 9 februari 1856 en overleden 14 augustus 1959, en Johannes Cornelis, geboren 6 juli 1861.

Adriana van Brouwershaven sterft 24 augustus 1863 in Nieuwer Amstel. Adrianus huwt voor de tweede maal op 6 september 1865 met Christina Elisabeth de Vries. Uit dit huwelijk krijgen zij op 18 maart 1868 nog een dochter Cornelia.

Johannes Cornelis is op jonge leeftijd als stoker in dienst van de glasfabriek. Maar als de fabriek in 1888 sluit moet hij ander werk zoeken en is de familietraditie in de glasfabricage ten einde. Hij wordt verzekeringsagent en aanspreker en later aannemer van begrafenissen. Op 16 juni 1892 trouwt hij met Cornelia Maria Catharina Hofman, geboren 15 april 1865 in Amsterdam en overleden 15 september 1944 in Driebergen.

Johannes Cornelis, de laatste Göebel die in een glasfabriek werkte, overlijdt 12 februari

1943 in Amsterdam en wordt op 16 februari 1943 begraven op Zorgvlied. De glastraditie was ten einde.

De glasfabricage is tegenwoordig een volautomatische productie, waarbij duizenden flessen per uur uit de machines rollen. Toch wordt er nog steeds glas geblazen op de oude ambachtelijke manier. In de fabriek van Royal Leerdam is nog een afdeling waar dit oude ambacht in ere wordt gehouden.

Voor wie het glasblazen nog wil zien, zijn er een aantal mogelijkheden. Zo vindt in Leerdam regelmatig de manifestatie "Glaszomer" plaats in een tijdelijke glashut ("De Houten Hut") in het centrum van Leerdam aan de Linge. Glasblazers uit de gehele wereld oefenen hier hun ambacht gedurende de zomermaanden uit en de vervaardigde producten worden ter plaatse verkocht.

Aan het einde van de zomer wordt, eveneens in Leerdam, de Glaskunstbeurs gehouden. Bij de toegangsprijs is een rondleiding door de glasfabriek, m.n. de ambachtelijke afdeling, inbegrepen.

En dan is er nog het Glasmuseum in Hoogeveen, waar de glasblazer Cees van Olst dagelijks demonstraties geeft. Ook hier zijn de producten te koop.

Gegevens over de familie van de auteur op website: www.gironet.nl/home/wgoebel/

Overgenomen uit:

Ons Erfgoed
i.s.m. Gen. Ver. Prometheus
ISSN: 09029-0400
Waarin geraadpleegde bronnen.

MUTATIES PER 22 DECEMBER 2003

Nieuwe leden:

De heer R. Baron, Kamperstraat 23, 2012 XB Haarlem. Tel.nr. 023-5325732

De heer J. Schuurman, Tackenberg 1, 9502 VC Stadskanaal. Tel.nr. 0599-613980

De heer B. Schlender, Auf dem Kamp 34, 31191 Algermissen, Duitsland. Tel. 00 49 5126 1639

De heer J.H.M. Kamp, Diependaalsedijk 52, 3601 GL Maarssen. Tel.nr. 0346-564236

De heer C.J. Van Ooijen, Kastanjelaan 9, 3181 BK Rozenburg. Tel.nr. 0181-217840

nieuwe huisgenootleden:

De heren A.R. Visser en J.J. Visser, beide behorende bij lid nr. 268 (= dhr. M.H. Visser)

Opgezegd:

De heer A.J. Bluijs uit Bentveld

Mevrouw F. Okx uit Rijswijk

De heer S. Baars uit Zwijndrecht

De heer F.J. Maathuis uit Losser

Aanvullingen op de laatste e-maillijst:

Het e-mail adres van Frans van Maanen is: mkmaanen@chello.nl

Het e-mail adres van Ben van der Klis is gewijzigd in: benv.d.klis@home.nl

OPROEP AAN ALLE LEDEN:

Wilt u s.v.p. uw e-mail adres aan mij doorgeven als dat nog niet op de nieuwe lijst per 1 januari 2004 voorkomt. Ook als uw gegevens niet juist staan vermeld op 1 van de lijsten per 1 januari 2004, hoor ik dat graag van u.

Bij voorbaat hartelijk dank.

Joke Klarenberg,
secretaris.

Evenementendata de Oude Flesch 2004

28 mrt Tilburg?, 4 juni Zoetermeer, 26 sept Utrecht en 31 oct Groningen (zie website).

Laatste nieuws: De Beurzen

7 & 8 februari 2004 Eindhoven Collectors Fair

17 & 18 april 2004 Utrecht Verzamelaarbeurs

De Oude Flesch is op deze beurzen aanwezig met een promotiestand tevens gezellige ontmoetingsplek voor (aspirant)leden van de club.

Voor het opbouwen en afbreken van de vitrines in de stand zijn twee toegangskarten beschikbaar.

Daarnaast huren we meestal een extra tafel voor twee leden die daar hun glaswerk te koop aanbieden. Bij veel belangstelling wordt dit over de dagen en de leden verdeeld.

Soms kunnen er vooraf extra karten voor de opbouw dag (alléén voor leden; één per lid) tegen vergoeding besteld worden.

Heeft u belangstelling?

Uw tentoonstellingscommissaris probeert dit te coördineren.

Cees.